

Dnr 18-0099

Hörselskadades Riksförbund

besöksadress: Gävlegatan 16

Box 6605, 113 84 Stockholm

tel: +46 (0)8-457 55 00

texttel: +46 (0)8-457 55 01

e-post: hrf@hrf.se

www.hrf.se

2018-02-20

Till dig som är ledamot i
hälso- och sjukvårdsnämnden,
Stockholms läns landsting

Återremittera bristfälligt förslag om hörselvården!

I dag, tisdag, ska hälso- och sjukvårdsnämnden i Stockholms läns landsting (SLL) behandla ett förslag på ”revidering av förfrågningsunderlag för vårdvalsområdet primär hörselrehabilitering”.

Förslaget har stora brister och föregriper dessutom en pågående utredning om så kallat ”Fritt val” inom hörselvården i SLL.

Vi i Hörselskadades Riksförbund (HRF) uppmanar därför dig och övriga ledamöter i nämnden att yrka på återremiss av ärendet.

Kritik från Hjälpmedelsutredningen

I maj 2017 kom den statliga Hjälpmedelsutredningen, som riktade hård kritik mot Fritt val inom hörselvården. Utredningen konstaterade att Fritt val-systemet ”inger betänkligheter från såväl ekonomisk som etisk synpunkt”. Ett halvår tidigare hade Socialstyrelsen kommit fram till samma sak.

Fritt val av hjälpmedel regleras inte inom primär hörselrehabilitering. Men det aktuella förslaget om revidering av förfrågningsunderlaget för primär hörselrehabilitering reglerar vilka förutsättningar som ska gälla när patienter ska välja mellan hörapparat-utprovning inom Fritt val och utprovning ur landstingets upphandlade sortiment.

Vi ser förslaget som ett svar på den kritik som Hjälpmedelsutredningen, Socialstyrelsen och även Hörselskadades Riksförbund (HRF) har framfört mot Fritt val. Men tyvärr är det ett svar som inte alls räcker till. Låt oss förklara varför:

Saknas ”saklig och oberoende information”

”Helt avgörande för att fritt val av hjälpmedel ska fungera är [...] att alla användares rätt till saklig och oberoende information säkerställs inför valet av hjälpmedel, något som inte verkar vara fallet i dag (i vart fall på hörselområdet)”.

Så står det i Hjälpmedelsutredningen, som pekar på att det ”finns ekonomiska incitament för mottagningarna att rekommendera de hörapparater man också säljer”. Detta gäller inte minst de stora mottagningskedjorna, som ägs av hörapparatindustrin. De tjänar helt enkelt bättre på att sälja hörapparater ur sitt eget sortiment än att prova ut landstingets upphandlade hörapparater.

Följden är att omkring 85 procent av patienterna provar ut hörapparater inom "Fritt val" (SLL 2016), och de allra flesta av dem köper hörapparater av just de märken som tillverkas av mottagningens ägarkoncern – ofta för att audionomen har sagt att de är "bäst". En del betalar tusentals kronor ur egen ficka, i tron att dyrare alltid är bättre.

Systemfel kan inte "informeras bort"

Nu föreslås än en gång att problemen med Fritt val ska lösas genom mer information: "Patienten behöver omfattande information för att kunna göra väl grundade val", står det i tjänsteutlåtandet om förfrågningsunderlaget för primär hörselrehabilitering.

Just dessa ord – "omfattande information" – säger det mesta. En vårdmodell som innebär att patienten behöver skaffa sig omfattande information för att få den vård de behöver och undvika att bli vilseledd, den hör inte hemma inom hälso- och sjukvården.

Ska Alma, 86, behöva läsa på för att kunna känna sig trygg när hon ska prova ut hörapparat? Ska Gunnar, 79, behöva ifrågasätta vårdgivarens rekommendationer? Nej. Allvarliga systemfel kan inte "informeras bort". Nya broschyrer och patientkontrakt innebär bara att landstinget skjuter över ansvaret på den enskilde.

Att dessutom föreslå att merkostnaden för extra information till följd av ett dåligt konstruerat system ska läggas på oss hörselskadade i form av en ny patientavgift, det är stötande. Gör om – gör rätt!

"Ogörligt" att kontrollera

Det går inte heller att fullt ut styra den information som ges muntligt i vårdsituationen, det har konstaterats gång på gång, bland annat i Hjälpmedelsutredningen: "Man kan hävda att problemen borde kunna åtgärdas genom tillsyn. Emellertid är det i det närmaste ogörligt att kontrollera vilken information som lämnas vid personliga möten mellan användare och förskrivare. Detsamma gäller egenvårdsbeslutet som sådant."

I dag är det ganska vanligt att vårdgivare berättar för patienter att hen kan välja mellan "landstingets gamla, dåliga hörapparater" och "våra moderna hörapparater som är bäst på marknaden och perfekta för dig". Med sådana omdömen spelar vare sig broschyrer eller kontrakt någon roll – det är, helt naturligt, vad vårdgivaren säger som väger tyngst.

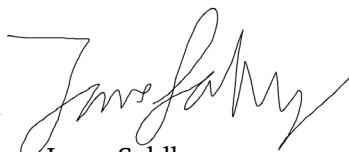
Återremittera!

Fritt val är nu under utredning inom SLL. Vi vill därför uppmana dig som är ledamot i hälso- och sjukvårdsnämnden att yrka på återremiss av ärendet. Landstinget bör inte fatta beslut som rör primär hörselrehabilitering nu och därmed föregripa denna viktiga genomlysning av ett vårdområde som berör 250 000 hörselskadade stockholmare.

Vänliga hälsningar
Hörselskadades Riksförbund (HRF)

Mattias Lundekvam
förbundsordförande
Hörselskadades Riksförbund (HRF)

Jonas Sahlberg
distriktsordförande
Hörselskadades distrikt i Stockholms län (HRF)